

Не се заблуждавайте от неподходящи заместители! Да не заменяме едни изделия за еднократна употреба с други.

В контекста на обсъжданията на предложената директива на ЕС относно намаляването на въздействието на някои пластмасови продукти върху околната среда (COD 2018/340) се разглеждат изключения от приложното поле на директивата за продукти, произведени частично от пластмаса, както и за биоразградими и компостируеми пластмаси.

Международната коалиция Rethink Plastic Alliance се противопоставя категорично на такива изключения поради две основни причини:

1. Разрешаването на замяната на един вид пластмаси за еднократна употреба с други такива е **в противоречие с целта на настоящата директива**, която е да се ограничат въздействията на пластмасата върху околната среда. Допускането на изключение в директивата за продукти, произведени от тези материали, няма да спре навлизането им в околната среда – те също представляват краткотрайни, еднократни и обикновено nereциклируеми продукти – и ако достигнат до природната среда, те имат еднакви или сходни екологични въздействия като обичайните пластмаси за еднократна употреба.

2. Разрешаването на замяната на един вид пластмаси за еднократна употреба с други такива е **в противоречие с йерархията за управление отпадъците на ЕС и със стремежа към кръгова икономика**. Ако директивата позволи да продължим с използването на материали и продукти, които не са за многократна употреба и не могат да се рециклират, тя няма да придвижи Европа напред към истинска кръгова икономика. Това е неприемливо, особено по отношение на изделията, разгледани в настоящата директива, за които съществуват алтернативи за многократна употреба. Няма извинение за поддържане на линейната икономика.

Композитни материали - продукти, изработени частично от пластмаса

Някои заинтересовани страни искат изделията, изработени от композитни материали, да бъдат изключени от обхвата на директивата. Сред тези изделия има такива направени частично от пластмаса и отчасти от друг материал, например хартиените чаши с пластмасова облицовка.

На първо място трябва да се определи ясно какво представляват различните пластмасови „покрития“, „слоеве“ и „облицовки“, така че да се избегне пораждането на несигурност и възможни «вратички», които биха могли да доведат до изключване на голям брой продукти от обхвата на директивата. Определенията трябва да бъдат придружени от конкретен списък с примери.

Пластмасово покритие - в предложението на Комисията се предвижда да се изключат от обхвата на директивата „покрития, бои, мастила и лепила“ (съображение 8) и определението за покритие в Регламент (ЕС) 2018/213 може да се използва в контекста на настоящата директива. Важно е да се подчертае необходимостта такива покрития да не съдържат токсични химикали.

Пластмасов слой - силно се препоръчва да се избягва употребата на термина „пластмасов

слой“, тъй като това може да създаде объркване поради факта, че понастоящем изглежда се използва както в смисъла на пластмасово покритие, така и на пластмасова облицовка.

Пластмасовата облицовка – Напълно подкрепяме становището на Комисията, **че всички продукти с пластмасова облицовка** влизат в обхвата на директивата. Продуктите с пластмасова облицовка включват тези, изработени от композитни материали, например хартиени чаши с пластмасова облицовка, тетрапак и контейнери за храни, изработени от картон с пластмасова облицовка. Тези продукти също са за еднократна употреба, не могат да се използват повторно и обикновено не се рециклират, като често достигат до околната среда, където имат еднакви или сходни въздействия. Следователно изключването им от мерките, предложени в директивата, като например намаляване на потреблението или схеми за разширена отговорност на производителя, би попречило на самата цел на настоящата директива, която е да се справи със замърсяването на моретата с пластмаси и да приближи ЕС към кръговата икономика.

Разпространяват се твърдения, че чашите или контейнерите за храна, изработени от композитни материали с ниско съдържание на пластмаси, ще имат по-малко въздействие върху водната или останалата природна среда, отколкото изделията, изработени изцяло от пластмаса. Въпреки че такива продукти могат да съдържат по-малко количество пластмаса, те все пак ще окажат въздействие, допринасяйки особено към замърсяването с микро пластмасови частици. Предвид стремежа за преход към по-устойчиви алтернативи, замяната на изцяло пластмасовите изделия за еднократна употреба с частично пластмасови такива противоречи на кръговата икономика и на целите на настоящата директива, особено когато алтернативите за многократна употреба вече съществуват и броят им расте.[1] По-скоро това е начин да се запази съществуващото статукво и културата на еднократната употреба.

Освен това продуктите, изработени частично от пластмасови композитни материали, почти никога не се рециклират. В Обединеното кралство например по-малко от 1% от чашите за кафе (предимно направени от хартия с пластмасова облицовка) се рециклират поради трудностите при разделното събиране на такива артикули и липсата на преработвателни съоръжения с необходимите специализирани процеси за рециклирането на такива изделия.[2]

Би било много вредно за околната среда, както и за Европейския съюз от положението на настоящата му готовност да е начело на прехода към кръгова икономика, ако последва обръщане на пазара към предлагането на тези продукти като заместители на изцяло пластмасовите чаши. Вместо това в съответствие с йерархията на отпадъците следва да се насърчават съществуващите алтернативи за многократна употреба.

Биоразградими и компостируеми пластмаси

При определени условия и в определена времева рамка под въздействието на микроорганизмите биоразградимите и компостируеми пластмаси се разграждат до вода, биомаса, въглероден диоксид, метан и др. газове.

Съществуват различни видове биоразградими пластмаси, които се разграждат по различен начин в зависимост от това къде са изхвърлени. Европейските стандарти обаче обхващат биоразградими пластмаси, които се разпадат само при промишлено компостиране. Понастоящем не съществуват европейски стандарти за издържана от екологична гледна точка биоразградимост - нито в морската среда, нито в съоръжения за анаеробно разлагане, нито в каквато и да била друга среда. Освен това биоразграждането не може да бъде осигурено за различни среди, което означава, че пластмасата, подлежаща на компостиране в промишлени условия, няма да се разгради адекватно никъде другаде.

Поради това повечето биоразградими пластмаси, които се пускат на пазара на ЕС, могат да бъдат управлявани правилно само ако стигнат до промишлен компост. Има няколко проблема с това:

- Разделното събиране на биоотпадъци и наличието на промишлена инфраструктура за компостиране не са широко разпространени в Европа. Поради това е вероятно биоразградимите пластмаси никога да не стигнат до промишлено компостиращо съоръжение.
- Дори ако пластмасата достигне до промишлен компост и се компостира в съответствие с условията на съответния европейски стандарт, самият стандарт все още има някои недостатъци. Например той изисква да се постигне най-малко 90% биоразграждане на пластмасата, но това означава, че полученият компост вероятно все още съдържа малки пластмасови частици, които могат да допринесат за замърсяването с микро пластмаси, когато се компостът се разстила върху земи.

Според неотдавнашни проучвания в Германия [3], според 80% от компостиращите съоръжения биоразградимите пластмаси нарушават процеса на компостиране, а според 95% те не са подложени на компостиране достатъчно дълго, за да се разградят, тъй като времевата рамка за биоразградимите пластмаси е много по-дълга от тази на другите биоотпадъци (напр. хранителните отпадъци), които се преработват заедно с тях. Това би наложило промяна на промишлените практики за компостиране, така че да се съобразяват с времевите изисквания на потока от биоразградими пластмасови отпадъци.

Поради това в рамките на настоящата директива подмяната на обичайните пластмаси за еднократна употреба с биоразградими и компостируеми пластмаси е равностойна на заместване на един продукт за еднократна употреба с друг такъв, който изисква изхвърляне при определени условия и би могъл да задълбочи и усложни горепосочените проблеми.

Що се отнася до потенциалното развиване на стандарти на ЕС за компостируемост в домашни условия и биоразградимост в морска среда, от гледна точка на настоящата директива, съществуват следните въпроси:

Домашно компостиране - съществуват някои стандарти или етикети (например френският стандарт за домашно компостиране или схемата за компостиране *OK Compost*), но те не са достатъчно изисквателни. Разграждането на „домашно компостируеми“ продукти може да отнеме една година и изисква хората да имат компост у дома или да имат достъп до квартален компост и да могат да го управляват добре. Отново възникват същите въпроси във връзка с управлението на компоста, получен при драстично различни времена на биоразграждане на пластмасата спрямо останалите биологични отпадъци.

Биоразградимост в морска среда - предложението на Комисията предвижда да се даде възможност на ограничен кръг продукти (съгласно член 5) да се върнат на пазара, при условие че се докаже тяхната „биоразградимост в морска среда“. Смятаме това за изключително нереалистичен и опасен избор.

Биоразграждането е възможност за изхвърляне в края на жизнения цикъл. Съответно проектирането на продукт с презумпцията, че той в края на краищата ще завърши пътя си в океана, противоречи на целите на настоящата директива и на принципите за предотвратяване на образуването на отпадъци и кръговата икономика. Вече са отменени предишни подобни международни стандарти. Всъщност ООН заявиха, че „според настоящите научни доказателства внедряването на пластмасови продукти, обозначени като „биоразградими“,

няма да доведе до значително намаляване на количеството пластмаси, влизаци в океана, нито на риска от физическото и химическото им въздействие върху морската среда.[4] Не е възможно, нито желателно да се разработва единен европейски стандарт за биоразградимост в морска среда предвид силно различаващите се условия в европейските морета. Освен това, един стандарт не би могъл да се справи с допълнителните вреди, които тези продукти биха причинили на морския живот по време на периода им на разграждане.

Заключение

С оглед на горепосочените доводи, призоваваме за запазване на предложеното от Комисията определение за пластмаси, което обхваща продукти, изработени от композитни материали, включващи пластмаса (например с пластмасова облицовка), както и пластмасови продукти на биологична основа, биоразградими и компостируеми пластмаси. При никакви обстоятелства не бива да се допускат никакви изключения за продуктите, обхванати от директивата. Освен това трябва да бъдат спрени всякакви изследвания за стандарти на ЕС за пластмаси, които са „биоразградими в морска среда“.

Контакти:

В Брюксел:

Meadhbh Bolger, Friends of the Earth Europe, meadhbh.bolger@foee.org

Justine Maillot, Surfrider Foundation Europe, jmaillot@surfrider.eu

Frederique Mongodin, Seas At Risk, fmongodin@seas-at-risk.org

Sarah Baulch, Environmental Investigation Agency, sarahbaulch@eia-international.org

В София:

Данита Заричинова, екологично сдружение За Земята, danita@zazemiata.org

мобилен тел.: 00359 887 580 788, офисен тел. 00359 2 9431123

www.zazemiata.org

www.rethinkplasticalliance.eu

<https://twitter.com/RethinkPlastic>

[1] Как един град отказа чашите за кафе за еднократна употреба

<https://zerowasteurope.eu/2018/09/coffee-to-go-freiburg-says-tschuss-to-single-use-cups/>

[2] <https://www.independent.co.uk/environment/disposable-coffee-cups-how-big-problem-environment-landfill-recycling-incinerate-export-rubbish-a8142381.html>

[3] https://www.duh.de/fileadmin/user_upload/download/Projektinformation/Kreislaufwirtschaft/Verpackungen/180920_DUH_Ergebnisbericht_Kompostierungsumfrage.pdf

[4] <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/7468/->

[Biodegradable Plastics and Marine Litter Misconceptions, concerns and impacts on marine environments-2015BiodegradablePlasticsAndMarineLitter.pdf.pdf?sequence=3&isAllowed=y](https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/7468/-BiodegradablePlasticsAndMarineLitter.pdf?sequence=3&isAllowed=y)